

SZIKLAKÓRHÁZ ATOMBUNKER MÚZEUM

AP1 - A SZIKLAKÓRHÁZ TÖRTÉNETE 1.

Életmentés és hadiorvoslás a II. világháború és az 1956-os forradalom alatt

akkreditált felnőttképzés

MINTA OKTATÁSI SEGÉDANYAG

6 / 3.

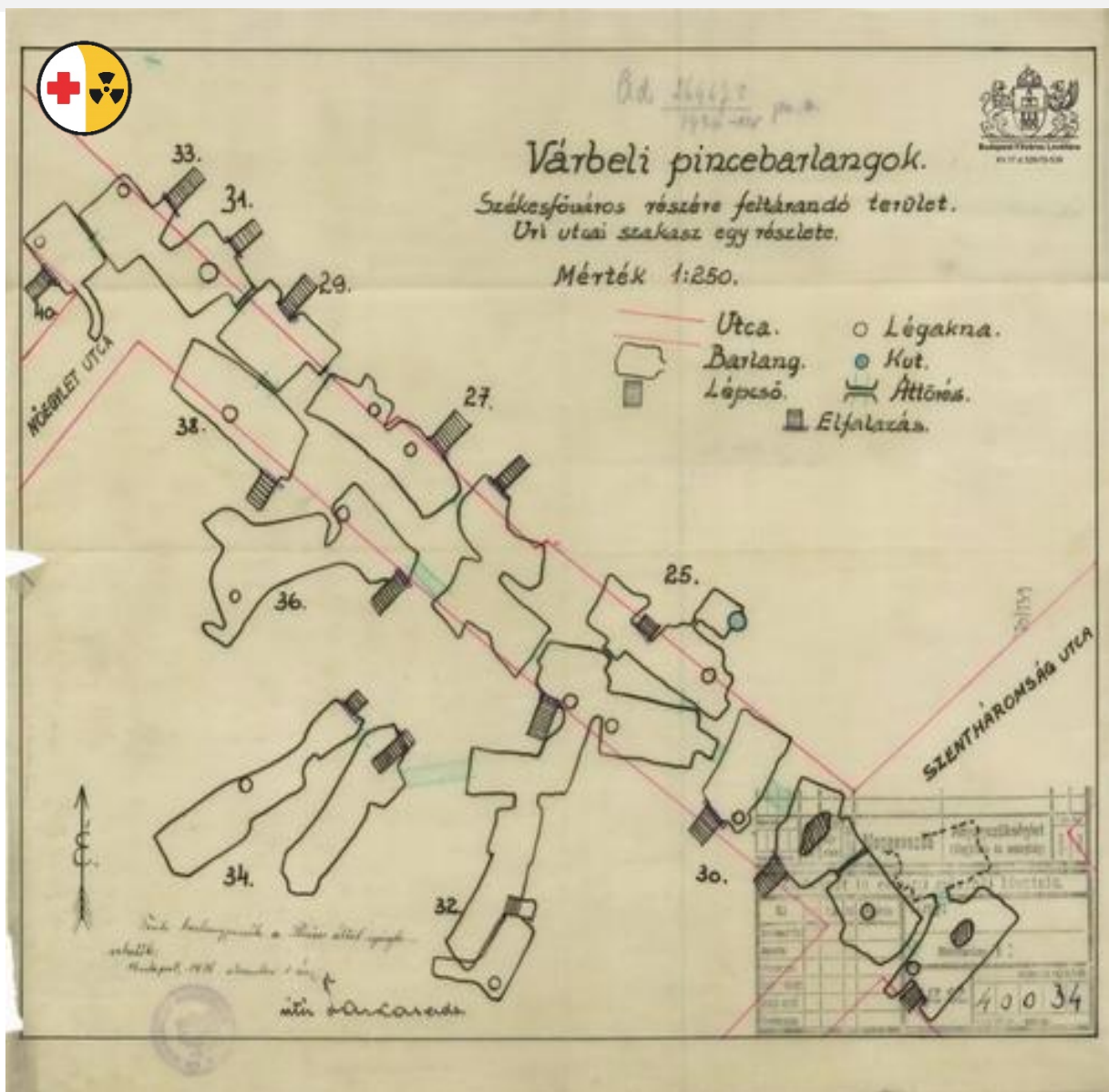
A SZIKLAKÓRHÁZ A MÁSODIK VILÁGHÁBORÚBAN
részlet

2020

© minden jog fenntartva

A KEZDETEK

TUDTA? Barlang- és pincerendszer húzódik a budai vár alatt. A rendszer üregei évszázadokon át jelentettek menedékét tűzvész vagy ostrom esetén a várban és környékén lakók számára. A 19. század végén azonban nagy részük már elhagyatottan állt, romos állapotba került. A budai szőlőültetvények kipusztulása után pinceként már csak elvétve használták őket. Az ország pedig abban a szerencsés helyzetben volt, hogy területén már csaknem fél évszázada nem zajlott háború, így a barlangokat óvóhelyként sem vették igénybe.

Az első világháború tapasztalata azt mutatta, hogy újra szükség lehet a földalatti üregek által jelentett védelemre. Ráadásul a háborút már sokkal pusztítóbb erejű fegyverekkel vívták, mint korábban. A repülőgépek révén a levegő is hadszíntérré vált, az európai országok joggal tartottak attól, hogy egy soron következő háborúban légicsapást mérnek a városaikra, illetve attól, hogy gáztámadás áldozataivá válnak. Az 1930-as évek végén részben a közelmúltbeli harcok hatására, részben a háborús készülődés jegyében légoltalmi riasztóközpontot alakítottak ki a mai Sziklakórház Atombunker Múzeum területén. A „K” jelű riasztóközpontból 1937 és 1945 között működtették a Várnegyed légószirénáit. Az építkezés a II. világháború kitörése után tovább folytatódott, 1939-től a járatok jelentős részét megerősítették, óvóhellyé alakították át.

MIT JELENT? Légvédelem/Légoltalom: A légi támadások réme a második világháború során valós veszedelemmé vált, így szükség volt mind a légvédelem, mind a légoltalom mielőbbi megszervezésére. Míg az előbbi az ország légterének katonai védelméért felel, addig az utóbbi a civil lakosság védelmét látja el.

SEGÉLYHELYBŐL KÓRHÁZ

A „K” jelű riasztóközpontot elsőként egy segélyhellyel egészítették ki. A Várnegyed ebben az időszakban kormányzati központként szolgált, így az építkezést nemcsak a környékbeli lakosok védelme indokolta, hanem a kormányzati tisztviselők gyors orvosi ellátásának biztosítása is. A

segélyhely bejárata az első kerületi városházáról nyílt. 1942-ben Szendy Károly, Budapest polgármestere a honvédelmi miniszter utasításával összhangban egy szükségkórház mielőbbi megépítését rendelte el. Ennek köszönhetően megkezdődött a Fővárosi Szükségkórház kiépítése. A kórház mielőbbi átadását az is sürgette, hogy a főváros nem rendelkezett más olyan létesítménnyel, ahol légitámadások esetén is lehetőség lett volna operálni, gyógyító munkát végezni. A hagyományos kórházakban a betegek óvóhelyre szállítása is nehezen megoldható feladatnak bizonyult.

Képek az építkezésről: a barlangrész megerősítése, szivattyúzás, kórteremépítés.

A kórházat eredetileg 60 férőhelyesre tervezték, de számolva a közelgő szükséghelyzettel emeletes ágyakat szereztek be, így 120 főre növelték a befogadóképességét. Az intézet a legjobban felszereltek közé tartozott az országban, saját áramfejlesztővel, szellőztetővel és röntgengéppel is ellátták. A hivatalos megnyitóra 1944. február 23-án került sor, a létesítményt az Új Szent János Kórház felügyelete alá helyezték.

A megnyitón készült fotón dr. Kovács István főorvos látható, mellette özvegy Horthy Istvánné (született Edelsheim-Gyulai Ilona) áll, aki ápolónőként dolgozott a Sziklakórházban. Kovács doktor szakmai felkészültsége mellett komoly hadszíntéri tapasztalattal is rendelkezett, kétszer fél évet töltött a keleti fronton. Helyettese, dr. Seibriger András szintén a frontról tért vissza.

-Horthy Istvánné az I. Honvéd Hadtest vöröskeresztes főápolónője volt. Rajta kívül több arisztokrata hölgy is dolgozott a kórházban. A főápolónő gróf Andrássy Ilona volt, Cziráky Alice és Széchenyi Ilona grófnő szintén itt teljesített szolgálatot.

„A Sziklakórház bejárata a Várhegy tabáni oldalán volt, maga a kórház a Várhegy belsejébe épült. És azért hívták bombasérültek ambulanciájának, mert bombatámadás esetén saját víz- és villanyszolgáltatása volt. Sajnos igazolódott ez az előrelátás. 1944 áprilisától, a légitámadások megindulásától a bombasérülteket ide hozták be. Férjem tragikus halála után nekem nagy segítséget jelentett az a munka, amit itt is végeztem, mert közben nem lehetett másra gondolni, ez teljesen lekötött...” (Horthy Istvánné)

FOLYTATÁS az AP1 képzési anyagban

Készítette:

„A Szikla” Múzeumi Közhasznú Alapítvány
1014 Budapest, Lovas út 4/c

© minden jog fenntartva